

Insidan**Musik och måleri blev vägen tillbaka till livet**

Publicerad 2002-11-15

Skapande träning. Varje förmiddag sätter sig Maj-Britt Aronsson och målar en stund i arbetsrummet i Värmlandstorpet. Måleriet har haft stor betydelse för hennes återhämtning efter hjärnblödningen. Foto: Othor: Rolf Carlson

För åtta år sedan förändrades Maj-Britt Aronssons liv i ett slag när hon drabbades av en hjärnblödning. Med hjälp av sång, musik och måleri har hon tränat upp både minnet, talet och rörelseförmågan.

Maj-Britt Aronsson har fått glädjen tillbaka. Hon kan gå själv i trädgården utanför familjens skogstorp i Värmland och hon kan måla tavlor som visas på konstutställningar.

"Det är inte klokt vad mycket jag kan" stod det i inbjudan till två vernissager i Stockholm tidigare i höst. Hennes akvareller ställdes ut i samband med Nordiska afasiförbundets konferens för att ge hopp åt andra.

- Det var en stor händelse för mig att få vara med där, säger Maja som är hennes smeknamn och det namn hon signerar sina tavlor med.

Målningen, sången och musiken har varit en viktig del i hennes rehabiliteringsarbete efter den hjärnblödning hon drabbades av i november 1994.

Hon stod i sin salong i Karlstad och klippte håret på en kund då hon plötsligt föll ihop. På en sekund slogs hela hennes tillvaro sönder. Efter flera månader på sjukhuset led hon fortfarande av i det närmaste total minnesförlust, afasi och halvsidig förlamning.

Maken Anders och barnen och barnbarnen hade mycket svårt att få kontakt med henne. Hon satt frånvarande i sin rullstol med släckt blick.

En ljusglimt kom först när Maja fick komma till musik- och bildterapeuten Ingrid E Michaelsen som då hade ett litet behandlingsrum på sjukhuset och i dag leder en utbyggd verksamhet efter goda resultat.

I sången fann Maja ord hon glömt bort. Även talet började gradvis återvända. När hon fick börja måla blev framstegen än tydligare. Med penselns hjälp knöt hon an till livet hon länge stått utanför. Hennes första "konstverk" var två svarta streck på en blå bakgrund - de föreställde Ölandsbron i närheten av hennes barndomshem.

I det skedet träffade DN henne första gången. Det var på sjukhuset i Karlstad i januari 1996 då Ingrid och Maja - den engagerade terapeuten och hennes alltmer hoppfulla patient - visade hur Maja börjat måla symboliska bilder efter kreativa idéer som väckts av deras gemensamma musik- och sångstunder. Ofta sjöng de sånger som Maja lärde sig som barn. Ingrid anser att musik- och bildterapi är en resurs som borde användas mer vid rehabilitering av strokepatienter. Det är ett kompletterande sätt att nå fram till dem och deras identitetsstörning efter traumat överbyggs med möjligheten att kunna ge uttryck för något och uppleva en ny mening med livet.

Fortsättning följde efter sjukhusvistelsen med målarcirklar i den lokala afasiföreningens regi. En sonhustru som är musiklärare och kan FMT - funktionell musikterapi - tog med Maja i en studiegrupp. Hon fick också träna fysiskt på Frykcenter i Torsby. Maken Anders, lots på Vänern, gick i pension och fanns, och finns, alltid vid makans sida.

Denna gång träffar vi henne i ett litet rött hus på en öppen höjd i skogarna mellan Karlstad och Arvika.

Anders och Maja har flyttat från sin villa till torpet Korsmossen. Anders har byggt ut och moderniserat deras förra sommarhus till permanent bostad, både av ekonomiska skäl och av trivselskäl.

Inne i torpet med breda golvplank och bevarade gamla möbler värmer vi händerna på kakelugnen.

Anders kokar kaffe. Maja sitter vid bordet i sitt ljusa arbetsrum och målar på en bild med gula blommor. Hon målar en stund varje förmiddag. I stora mappar ligger tavlorna hon nyligen visade i Stockholm på Ersta sjukhus och på Hasselbackens hotell. Hon har också haft en rad lokala utställningar av sina bilder, de flesta med landskapsmotiv.

Maja talar i dag nästan obehindrat. Men hon säger själv att vissa ord ibland faller bort helt och att hon då kan ha svårt att göra sig förstådd. Anders måste ha tålmod i deras vardag.

De två, damfrisörskoleleven och sjöbefälseleven, träffades i Kalmar under ungdomsåren. De fick tre söner. Två av dem bor med sina familjer i grannskapet. Skaran av barnbarn uppgår till sju.

Maja framhåller terapeuten Ingrid E Michaelsens avgörande insats och berömmar grannarna Marianne Andersson och Lennart Thorén som arbetar inom handikappprörelsen och hjälper till med att arrangera de uppskattade utställningarna med Majas tavlor.

Hon säger att hon är medfött gladlynt. Åren då hon var nollställd och apatisk ligger bakom.

När vi går ut på gårdsplanen och tittar på omgivningarna i höstfärger berättar Maja att på ängen norrut brukar älgarna visa sig.

Hon går armkrok med maken. I lillstugan finns sovplatser för gäster. I före detta ladugården har Anders en snickarverkstad. Paret i Korsmossen ler mot varandra när de berättar att det aldrig känns ensamt i deras nya liv i skogen.

Fakta/stroke

Varje år insjuknar omkring 30 000 människor i Sverige i stroke.

Cirka 20 procent av dem är yngre än 65 år.

Många yngre strokedrabbade får dolda, kognitiva funktionshinder.

Den första tiden förstår oftast varken den sjuka eller de närstående vad stroken kommer att betyda i framtiden. Man fokuserar på de fysiska svårigheterna, som ofta blir avsevärt mindre. Familjemedlemmarna är positiva och tror att allt kommer att bli bra.

När den sjuka kommer hem igen är det vanligt att de dolda funktionshindren visar sig, till exempel minnes- och koncentrationsproblem, svårigheter att tala, läsa och skriva, problem med orientering, balans, yrsel, nedsatt känsloliv, personlighetsförändringar och depression.

För närstående är detta ofta en mycket jobbig period innan familjen lär sig att hantera problemen, hitta nya roller och rutiner.

I en kartläggning som Strokeförbundet gjort svarar knappt tre fjärdedelar av de yngre strokedrabbade att de är tillfredsställda eller ganska tillfredsställda med livet efter några år. Majoriteten är också nöjda med hur vardagen fungerar.

Strokedrabbade och deras närstående kan få hjälp och stöd genom Strokeförbundet, telefonnummer 08-97 06 30 eller www.strokeforbundet.org

Sören Löfvenhaft